

aralarının kapanmaması istenirse, her biçimden sonra sıra araları, kazayağı veya frezelerle işlenmelidir. Bitki, tarlayı iyice kapattığında, yabancı otlar, elle alınmalıdır. Nane, büyüme mevsiminde suya ihtiyaç duyar. Çoğunlukla sulanarak yetiştirilir. İyi bir nane üretimi için sık ve yeterli miktarda sulama yapılması gerekmektedir. Bitkiler tamamen geliştikten sonra haftada en az 2–3 kez sulama yapılması gerekmektedir. Sulamada yağmurlama sistemi de kullanılabilir.

HASAT

Uygun yetiştirme şartlarında çelik veya köklü sürgünleri ile yapılan üretimde dikimden 1–1.5 ay sonra tohum ile yapılan üretimde ise 2–2.5 ay sonra yaklaşık 30–40 cm boya ulaşan bitkilerde ilk hasat yapılır. Uçucu yağın kalitesi için hasat zamanı oldukça önemlidir. Optimum uçucu yağ verimi ve kalitesi genellikle çiçeklenme başlangıcı ile bitkilerin %10'unun çiçeklenme evresinde olduğu zaman elde edilebilmektedir. Hasat, sabahın ilerleyen vakitlerinde, güneşli kuru bir günde ve çiğ tanelerinin tamamen kaybolduğu vakitte yapılmalıdır. Hasat, gövdelerin toprak üzerinden biçilmesi şeklinde yapılır. Gövdeye zarar vermeden ve yaprakları kırmadan düzgün bir kesim işlemi yapılmalıdır.

Eğer hasat zamanından önce bitkinin alt yaprakları dökülürse ürün, erken toplanmalıdır. Fazla yağış üründe yağ miktarını azalttığı için toplama işlemi, yağışlardan önce yapılmalıdır.

Hasat edilen bitkiler 1–2 gün serilir. Daha sonra da tırmıkla toplanır. Eğer çok kurumuş ise elle toplanarak ürün kaybı önlenmelidir. 2–3 gün kadar kuruduktan sonra taşınmalıdır.

KURUTMA VE MUHAFAZA

Hasat edilen nanelerin kurutulması içermiş olduğu etken maddelerin miktarlarının korunması açısından önemlidir. Biçimden sonra 1–2 gün kuruyuncaya kadar serili bırakılır. Daha sonra da tırmıkla toplanır. Eğer çok kurumuş ise elle toplanarak ürün kaybı önlenmelidir. Ancak en iyi kurutma gölge bir ortamda ve hava akımı olan bir yerde sererek yapılan kurutmadır. Kurutulmuş nane drogu, kuru, havalanabilir yerlerde, pazarlanıncaya kadar saklanır. İyi muhafaza edilmeyen nane, nemden dolayı küflenip bozulur. Nane tarımındaki amaç uçucu yağ elde etmekse hasattan hemen sonra uçucu yağ eldesi için işleme alınabilir.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 **Faks:** 0.226.814 11 46
http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce
e-posta: yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

NANE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Yalçın KAYA

YALOVA

GİRİŞ

Lamiaceae familyasının değerli bir üyesi olan ve nane olarak adlandırılan *Mentha* cinsine ait dünyada yayılış gösteren 18 adet tür, 11 adet türler arası hibrit tür, alt tür ve varyete bulunmaktadır Ülkemizde ise 7 türe ait 12 takson yayılış göstermektedir. Batı Anadolu'da yayılmıştır. Ilıman iklimlerde, Amerika, Avrupa ve Asya'da tarımı yapılır. Dünyada ağırlıklı olarak *Mentha piperita* (İngiliz nanesi), *Mentha arvensis* (Japon nanesi) ve *Mentha spicata* (bahçe nanesi) bitkilerinin kültürü yapılmaktadır.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ

Nane, ılıman iklimlerde iyi yetişir. Yağışları yeterli ve dağılışının da iyi olmasını ister. Devamlı bulutlu havalardan çok, güneşli ve az bulutlu havalardan hoşlanır. Taban suyu yüksek olan yerlerde ve sulanabilen kurak bölgelerde yetiştirilmesi mümkündür. Nane, pratik olarak her türlü toprakta yetişebilir.

Fakat toprağın normal düzeyde nem içermesi şarttır. Genellikle kumlu-tınlı, kireççe fakir, nötr ve zayıf alkali, azotlu, organik maddece iyi durumlu ve nispeten tuzlu topraklarda yetişmektedir. Çok asitli topraklar, ekimden önce kireçlenmelidir. Çamurlu topraklar, nane tarımı için uygun değildir. Nananın yetişmesi için uygun olan topraklar; soğan kereviz lahanaya vb. Sebzelerin yetiştirilmesinde de kullanılan, iyi drene edilmiş, gübreli topraklardır. Bu topraklar, kuvvetli ve hızlı gelişmeyi sağlayan besin elementlerini içerirler. Ayrıca; patates, mısır yetiştirilen kumlu, çakıllı, kuvvetli ve çok verimli topraklar nane tarımı için uygundur. Nane için ideal dikim zamanı olarak ılıman bölgelerde Sonbahar; kışı sert geçen bölgelerde ise erken ilkbahardır.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Nane, çoğunlukla 3 şekilde üretilir.

1. Tohumla üretim,
2. Yeraltı sürgünleriyle üretim,
3. Gövde çelikleriyle üretim.

Tohumla üretim pratikte pek uygulanmayan bir üretim şeklidir. Hem üretimi zordur, hem de elde edilen nanelerin ayrı yapıda olması ihtimali fazladır. Tohumla üretim, çoğunluk ıslah çalışmalarında kullanılan bir yöntemdir.

Yeraltı sürgünleriyle üretim şekli ise nanenin esas üretim şeklidir. Dünya'nın birçok ülkesinde bu şekilde üretim yapılmaktadır. 1

da alandan elde edilen yeraltı organları (rizom/stolon) ile 10 da bir nane plantasyonu kurulabilir. Yeraltı sürgünlerinin dikimi, ilkbaharda veya sonbaharda yapılır. İyi ve istenilen özellikleri kapsayan nane çeşitlerinden alınan sürgünlü rizomlar, önceden açılmış çizilere ucu uca gelecek şekilde veya aralıklı olarak yatırılır. Üstleri, nemli toprakla örtülür veya bol su verilir. Sıra araları 35, 60, 75, 90 cm; sıra üzerleri ise 20, 30, 75 cm olarak ayarlanır. Burada, çeşit özelliği, toprağın fiziksel ve kimyasal yapısı etkilidir. Derin ve verimli topraklarda aralıklar fazla tutulur. İri bitki veren çeşitlerde sıra araları geniş tutulur. Hızlı büyüyerek sıra aralarını çabucak kapatır.

BAKIM

İlk sene sıra araları sık sık çapalanarak, yabancı otların gelişmeleri önlenir. Taban ve ağır topraklarda ve iyi hazırlanmış tarlalarda çapa işleri daha da önem kazanır. Eğer sıra